

A partir d'un moment determinat (II)

Ja sabem que són nombroses les expressions o locucions prepositives que poden esdevenir conjuntives amb el reforç de la conjunció *que*, la qual, aleshores, emmena la caiguda de la preposició *de*. Dit altrament, canviant aquesta preposició, últim mot d'una locució prepositiva, per la conjunció *que*, obtenim una locució conjuntiva d'un valor anàleg, és a dir, que expressa un mateix tipus de relació, però amb la qual, en lloc d'introduir un grup nominal o pronominal o bé un infinitiu, introduïm una oració subordinada. Així, les locucions prepositives *a fi de*, *per tal de* i *de por de* esdevenen locucions conjuntives amb el canvi de la preposició *de* per la conjunció *que*: *a fi que*, *per tal que* i *de por que*.

De les diverses expressions amb què ahir vam dir que comptem per a indicar el moment en què comença a comptar-se un espai de temps, només dues semblen tenir aquesta capacitat per a esdevenir locucions conjuntives amb què introduir tota una oració, la preposició composta *des de* i la locució *d'ençà de*, les quals esdevenen, amb el canvi indicat, *des que* i *d'ençà que*. No podem pas afirmar categòricament, és clar, la impossibilitat d'obtenir, pel mateix procediment, *a partir que* de la locució prepositiva *a partir de*, però no tenim cap constància de l'ús d'aquell terme conjuntiu i creiem que seria totalment artificiosos. Resolem el problema, doncs, amb *des que* i *d'ençà que*: *No ens hem vist més des que van arribar les orenetes. Des que s'ha com-*

prat un pis, no se'l veu enlloc. D'ençà que és fora només pensa en el seu retorn. En la llengua parlada, en lloc del conjunt normatiu *des que* és freqüent d'usar «des de que», és a dir, sense la caiguda de la preposició simple, raó per la qual pot semblar també artificiosos el terme correcte *des que*. No sembla, per tant, gens desencertat, especialment en aquells casos en què convingui un llenguatge de to planer i col·loquial, circumscribit, però, a la normativa vigent, de recomanar l'ús preferent de *d'ençà que*; expressió ben viva, genuïna i popular.

Com la majoria dels termes temporals, aquests de què ens ocupem tendeixen a adquirir d'altres valors. Així, hom podria atribuir fàcilment un cert valor causal a *des que* en aquest exemple que en dona el Diccionari Fabra: *Des que vós sou aci, han canviat les coses.* És a dir: han canviat perquè vós sou aci. Anàlogament: *D'ençà que ella és fora se'l veu molt trist*, susceptible d'interpretar-se com: se'l veu molt trist perquè ella és fora. És també revelador aquest altre exemple del Fabra: *Des d'ara puc assegurar-te que això no és veritat.* Ens sembla endevinar-hi, en el conjunt *des d'ara*, un valor que ultrapassa el merament temporal: hi veiem un valor asseveratiu anàleg al que hom atribueix avui a l'expressió del castellà «desde luego», la qual, pròpiament, té un valor temporal més o menys equivalent a *des d'ara*.

Aibert Jané